

ด้านที่ 9

ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

ปัจจุบัน จังหวัดยโสธร เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 9 อำเภอ 78 ตำบล และ 885 หมู่บ้าน แต่เดิมจังหวัดยโสธรเป็นอำเภอยโสธร อำเภอหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2515 ได้ยกฐานะเป็นจังหวัดยโสธรตามประกาศคณะปฏิวัติ นับเป็นจังหวัดที่ 71 ของประเทศไทย

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดมุกดาหาร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดอุบลราชธานี

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด

การปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 78 ตำบล 885 หมู่บ้าน

อำเภอเมืองยโสธร

อำเภอรายมุล

อำเภอกุศชุม

อำเภอคำเขื่อนแก้ว

อำเภอป่าดัว

อำเภอมหาชนะชัย

อำเภอค้อวัง

อำเภอเลิงนกทา

อำเภอไทยเจริญ

ยโสธรอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 552 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางสู่จังหวัดยโสธรได้ทั้งทางรถยนต์ส่วนตัวและรถประจำทาง

1. โดยรถยนต์

จากกรุงเทพฯ สามารถไปได้ 2 เส้นทางด้วยกัน คือ - จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) จนถึงจังหวัดสระบุรี แยกขวาเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 2 (มิตรภาพ) ผ่านจังหวัดนครราชสีมา อำเภอพิมาย จนถึงอำเภอบ้านไผ่ แล้วแยกขวาเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 23 ผ่านอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเสลภูมิ จนถึงจังหวัดยโสธร - จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) จนถึงจังหวัดสระบุรี แยกขวาเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 2 (มิตรภาพ) จนถึงจังหวัดนครราชสีมา

เที่ยวขาเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข 207 ที่บ้านวัด ไปจนถึงอำเภอประทาย ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 202 ผ่านอำเภอพุทไธสง อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ ไปจนถึงจังหวัดยโสธร

2. โดยรถประจำทาง มีรถโดยสารธรรมดาและรถโดยสารปรับอากาศของบริษัท ขนส่ง จำกัด และของเอกชน สายกรุงเทพฯ-ยโสธร ออกจากสถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิต 2) ถนนกำแพงเพชร 2 ทุกวัน วันละหลายเที่ยว ใช้เวลาเดินทางประมาณ 8 ชั่วโมง สอบถามรายละเอียดได้ที่บริษัท ขนส่ง จำกัด โทร.1490 www.transport.co.th ปัจจุบันบริษัท ขนส่ง จำกัด ได้เปิดให้บริการจองตั๋วรถโดยสารออนไลน์แล้ว ติดต่อได้ที่ www.thaiticketmajor.com การเดินทางภายใน ยโสธร นอกจากนี้ยังสามารถซื้อตั๋วออนไลน์ได้ที่ไทยรูทคอตคอม www.thairoute.com ในตัวจังหวัดยโสธรมีรถชนิดต่างๆ ให้บริการ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการยานพาหนะต่างๆ ได้หลาย รูปแบบตามความเหมาะสม รถสองแถว มีวิ่งบริการจากสถานีขนส่งไปยังที่ต่างๆ ในตัวเมือง นักท่องเที่ยวอาจเหมารถสองแถวไปเที่ยวได้ทั้งในเมืองและต่างอำเภอ คิดราคาวันละ 1,000-2,000 บาท ขึ้นอยู่กับระยะทาง และการต่อรถสามล้อเครื่องหรือสกายแล็ป และมอเตอร์ไซค์รับจ้าง จอดอยู่ตามจุดต่างๆ ในจังหวัด เช่น หน้าตลาดเทศบาล หน้าสถานีขนส่ง ค่าบริการมีทั้งแบบตกลงกันตามแต่ระยะทางและแบบเหมาจ่าย

ระยะทางจากอำเภอเมืองยโสธรไปยังอำเภอต่างๆ คือ

1. อำเภอทรายมูล 18 กิโลเมตร
2. อำเภอกำแพงแก้ว 23 กิโลเมตร
3. อำเภอป่าติ้ว 28 กิโลเมตร
4. อำเภอกุดชุม 37 กิโลเมตร
5. อำเภอมหาชนะชัย 41 กิโลเมตร
6. อำเภอไทยเจริญ 50 กิโลเมตร
7. อำเภอเลิงนกทา 69 กิโลเมตร
8. อำเภอค้อวัง 70 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

1. ศาลหลักเมือง
2. สวนสาธารณะพญาแถน
3. วัดมหาธาตุ
4. พระธาตุยโสธร
5. หอไตร
6. พระธาตุก่องข้าวน้อย

7. หมู่บ้านท่าหมอนจิตบ้านศรีฐาน
8. ภูถ้ำพระ
9. บ้านสงเปือย
10. พระพุทธรูปใหญ่
11. เจดีย์บรรจุนิคมจากสังเวชนียสถาน
12. รอยพระพุทธรบาทจำลอง
13. พิพิธภัณฑของโบราณ
14. ซากเมืองโบราณคงเมืองเตย

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดยโสธร

ตราประจำจังหวัด :

รูปพระธาตุอานนท์ ปุชนิคมสถานสำคัญของจังหวัดยโสธร ขนาบด้วยรูปสิงห์ 2 ตัว เบื้องล่างของภาพดังกล่าวรองรับด้วยรูปดอกบัวบาน

คำขวัญประจำจังหวัด

เมืองบั้งไฟโก้ แตงโมหวาน หมอนขวานผ้าขิด แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิ

ดอกไม้ประจำจังหวัด: ดอกบัวแดง (*Nymphaea lotus*)

ดอกบัวแดง : ดอกไม้ประจำจังหวัด ยโสธร

ชื่อสามัญ : Water Lily

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nymphaea lotus* Linn.

วงศ์ : NYMPHACACEAE

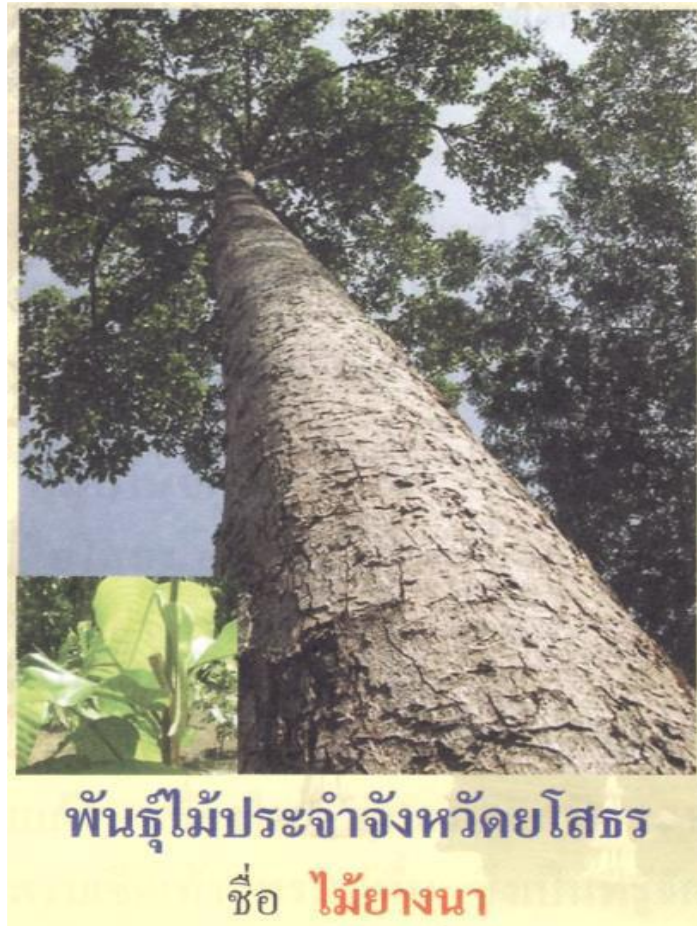
ชื่ออื่น : -

ลักษณะทั่วไป : เป็นพรรณไม้น้ำประเภทพืชล้มลุก มีลำต้นและหัวอยู่ในดินใต้น้ำ การเจริญชูก้านใบและดอกขึ้นมาจากผิวน้ำ ใบมีลักษณะกลมกว้างใหญ่ ผิวใบเรียบ สีเขียวขอบน้ำตาล ดอกเป็นกลีบซ้อนกันหลายชั้น มีสีขาว ชมพู เหลือง ลักษณะ สีสัน ขนาดของใบและดอกขึ้นอยู่กับชนิดของพันธุ์

การขยายพันธุ์ : โดยการเพาะเมล็ด แยกออกจากหัวหรือเหง้า

สภาพที่เหมาะสม : ดินเหนียว ดินนา ดินผสมอินทรีย์ ต้องการน้ำมากเพราะเป็นพืชเจริญในน้ำ แสงแดดอ่อนจนถึง แดดจัด

ถิ่นกำเนิด :-

ต้นไม้อประจำ : จังหวัดยโสธร

ชื่อพันธุ์ไม้ : ไม้ยางนา

ชื่อพ้อง : (Synonyms)

ชื่อการค้า(Trade name) :Yang , Gurjan or Garjan

ชื่อวงศ์(Family) : DIPTEROCARPACEAE

ชื่ออื่น : ชื่อพื้นเมือง(Common name)ยาง ยางขาว ยางแดง ยางหวนก ยางแม่น้ำ (ทั่วไป) กาศิล(เขมร-กบิรินทร์บุรี ปราจีนบุรี) ขะยาง(ชาวบน-นครราชสีมา) เคาะ(กะเหรี่ยง) จะเตียล(เขมร-ศรีสะเกษ) จ้อง(กะเหรี่ยง) ชันนา(หลั้สวน-ชุมพร) ทองหลัก(ละว้า-กาญจนบุรี) ยางกุง(เลย) ยางควาย(หนองคาย) ยางใต้(กบิรินทร์

บุรี ปราจีนบุรี) ยางเนิน(จันทบุรี) เชียง(เขมร-สุรินทร์) ไร่ลอย(ลัวะ-สุรินทร์) ลอยด์(ไซ้-นครพนม) เห่ง(ลือ)

การกระจายพันธุ์ตามธรรมชาติ(Distribution and habitat) :

ชอบขึ้นเป็นกลุ่มตามที่ราบริมลำธาร ในป่าดิบทั่วไป ที่มีดินลึกและอุดมสมบูรณ์ มีความชื้นสูง ในระดับสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 200- 600 เมตร โดยปกติจะพบไม้ยางนาในป่าดิบแล้ง ในประเทศไทย จะพบไม้ยางนาขึ้นอยู่ทุกภาคทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและภาคใต้

พันธุ์ไม้มงคลประจำจังหวัด: กระบาก (*Anisoptera costata*)

พันธุ์ไม้มงคลประจำ : จังหวัดยโสธร

ชื่อพันธุ์ไม้ : กระบาก

ชื่อสามัญ : Mesawa

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Anisoptera costata Korth.

วงศ์ : DIPTEROCARPACEAE

ชื่ออื่น : กระบาก ตะบาก (ลำปาง), กระบากขาว (ชลบุรี, ชุมพร, ระนอง), กระบากโคก (ตรัง), กระบากช่อ กระบากค้าง กระบากดำ (ชุมพร), กระบากแดง (ชุมพร, ระนอง), ซอวาตาฟ้อ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), บาก (ชุมพร), ประดิก (เขมร-สุรินทร์), พนอง (จันทบุรี, ตราด), หมี่ดั่งว่า (กะเหรี่ยง-ลำปาง)

ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 30–40 เมตร ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกในสีเหลืองอ่อนเรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปขอบขนาน หลังใบมีขนสีเหลือง ปลายใบทู่ถึงแหลม โคนใบมน ท้องใบมีขน ดอกสีขาวปนเหลืองอ่อน ขนาดเล็ก ออกดอกช่วงเดือน ธันวาคม-กุมภาพันธ์ ผลเป็นผลแห้งทรงกลม ผิวเรียบ มีปีกยาว 2 ปีก พบขึ้นตามป่าชื้น ป่าดิบและป่าเบญจพรรณทั่วไป ดอกเล็กสีขาวอมเหลืองออกเป็นช่อ ผลกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ขยายพันธุ์ด้วยวิธีเพาะเมล็ด เนื้อไม้ทำไม้แบบก่อสร้าง และลังใส่ของ ชันใช้ผสมน้ำมันทำไม้ ทำน้ำมันชักเงา

ขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

สภาพที่เหมาะสม : สภาพดินทุกชนิด กลางแจ้ง ต้องการน้ำและความชื้นปานกลาง

ถิ่นกำเนิด : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

สถานที่สำคัญในจังหวัดยโสธร

1. วัดมหาธาตุ
2. พระธาตุก่องข้าวน้อย
3. บ้านทุ่งนางโกล
4. หมู่บ้านนาสะไมย
5. ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า
6. หมู่บ้านท่าหมอนจิตบ้านศรีฐาน
7. ภูถ้ำพระ
8. แหล่งโบราณสถานบ้านสงเปือย
9. พระพุทธรูปใหญ่
10. เจดีย์บรรจุดินจากสังเวชนียสถาน
11. รอยพระพุทธรบาทจำลอง
12. พิพิธภัณฑของโบราณ
13. ซากเมืองโบราณดงเมืองเตย
14. ภูจาน
15. พระพุทธรบาทยโสธร
16. หอไตรวัดสระไทรนุรักษ์

บุคคลที่มีชื่อเสียงในจังหวัด

คำพูน บุญทวี นักเขียนสารคดี เรื่องสั้น และนวนิยายเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทอีสานและชีวิตคนในคุก ได้รับรางวัลซีไรต์เป็นคนแรกของไทยเมื่อ พ.ศ. 2522 จากนวนิยายเรื่อง ลูกอีสาน และได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ประจำปี พ.ศ. 2544

ณัฐกานต์ ศรีลาภ นักการเมือง

รณ ฤทธิชัย นักแสดงชาวไทยที่เคยได้รับรางวัลตุ๊กตาทอง ประจำปี พ.ศ. 2528 และรางวัลสุพรรณหงส์ทองคำ ประจำปี พ.ศ. 2529

ไผ่ พงศธร นักร้องค่าย GMM

พระเทพสังวรญาณ อดีตเจ้าคณะจังหวัดยโสธร

พิชิตพงษ์ เฉยฉิว นักฟุตบอลทีมชาติไทย

พีรพันธุ์ พาลุสุข นักการเมือง

วิฑูรย์ วงษ์ไกร นักการเมือง

หม่าจ๊กมก นักแสดงชื่อดัง

สภาพทั่วไปของจังหวัดยโสธร

1. ลักษณะทางกายภาพ

1.1 ที่ตั้งและขนาดพื้นที่ จังหวัดยโสธรตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ ประมาณ 531 กิโลเมตร (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1, 2, 202) อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ)

1.2 ขนาดพื้นที่ จังหวัดยโสธรมีพื้นที่ 4,161.444 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,600,902 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.81 ของพื้นที่ทั่วประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 12.89 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด

1.3 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ สภาพพื้นที่หรือลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดยโสธร มีลักษณะลาดเอียงจากทิศตะวันตก ลงไปทางทิศตะวันออก พื้นที่ทางตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ภูเขา สลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่น มีสภาพป่าและภูเขา มีแหล่งน้ำขนาดกลาง ได้แก่ ห้วยลิงโจน ห้วยสะแบก ลำโพง ลำเซบาย (ลุ่มน้ำมูล) ไหลผ่านทางตอนเหนือและตอนกลาง ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางและตอนใต้เป็นที่ราบ ลุ่มต่ำสลับซับซ้อนกับสันดินริมน้ำ มีแหล่ง

น้ำขนาดใหญ่ได้แก่ แม่น้ำชี และขนาดกลาง ได้แก่ ลำน้ำยัง ลำทวน (ลุ่มน้ำชี) ไหลผ่านจังหวัด ลักษณะดินส่วนมากเป็นดินปนทรายและดินเค็ม มีหนอง บึง ลำห้วย และแหล่งน้ำขนาดเล็กอยู่ทั่วไป พื้นที่แหล่งน้ำอยู่ในลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล สำหรับภูมิอากาศ จังหวัดยโสธรมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ความชื้นสัมพัทธ์ เฉลี่ยเท่ากับ 71.1% อุณหภูมิสูงสุด 40.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 14.0 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (2547 – 2551) เฉลี่ย 1,352 มม.ต่อปี

2. การปกครองและประชากร

2.1 การปกครอง

2.1.1 อาณาเขต จังหวัดยโสธรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ดและมุกดาหาร ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดอำนาจเจริญและอุบลราชธานี ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1.2 โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด

1) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค (และการปกครองท้องที่) จังหวัดยโสธรมี ส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด จำนวน 32 ส่วนราชการ ประกอบด้วย 9 อำเภอ (อำเภอเมืองยโสธร อำเภอเลิงนกทา อำเภอไทยเจริญ อำเภอกุดชุม อำเภอทรายมูล อำเภอป่าดิว อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย และอำเภอค้อวัง) จำนวนตำบล 78 ตำบล และ 885 หมู่บ้าน

2) การบริหารราชการส่วนกลาง จังหวัดยโสธร มีส่วนราชการส่วนกลางที่มีที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัด จำนวน 36 ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 แห่ง

3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดยโสธรมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 88 แห่ง แยกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 13 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 73 แห่ง

4) องค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด จังหวัดยโสธรมีองค์กรเอกชนในหลายลักษณะเพื่อพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและอาชีพ ได้แก่ มูลนิธิ สมาคม สโมสร ชมรม และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งองค์กรที่เด่นชัด และมีบทบาท เช่น หอการค้าจังหวัดยโสธร สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เหล่ากาชาดจังหวัด มูลนิธิรวมสามัคคี และกลุ่มอาชีพในพื้นที่ที่เป็นองค์กรพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง อาทิเช่น กลุ่มเกษตรกรทำนาโนสำเภา อำเภอกุดชุม กลุ่มเกษตรกรทำนาบากเรือ อำเภอมหาชนะชัย กลุ่มเกษตรกรรวมธรรมชาติยั่งยืน อำเภอค้อวัง ซึ่งจะผลิตข้าวหอมมะลิปลอดภัยและอินทรีย์ส่งต่างประเทศ และมีกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปต่างๆ

2.2 ประชากรและโครงสร้างประชากร

1) ประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 จังหวัดยโสธรมีประชากรทั้งสิ้น 539,284 คน โดยเป็นชาย 270,801 คน และหญิง 268,483 คน เป็นประชากรในเขตเทศบาล 55,679 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล 483,605 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 141,941 ครัวเรือน โดยเป็นครัวเรือนในเขตเทศบาล 18,339 ครัวเรือน

และครัวเรือนนอกเขตเทศบาล 123,602 ครัวเรือน มีอัตราการเพิ่มธรรมชาติเฉลี่ยร้อยละ 0.45 ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 130 คน / ตารางกิโลเมตร

2) โครงสร้างประชากร จังหวัดยโสธรมีประชากร 539,284 คน แยกเป็นวัยช่วงต่าง ๆ ดังนี้

- วัยเด็ก (0 -14 ปี) จำนวน 106,317 คน (ร้อยละ 19.71)
- วัยการศึกษาภาคบังคับ (5-19 ปี) จำนวน 116,664 คน (ร้อยละ 21.63)
- วัยแรงงาน (15 – 60 ปีเต็ม) จำนวน 373,396 คน (ร้อยละ 69.24)
- วัยเฉลี่ยทำงานมีรายได้ (20-60 ปีเต็ม) จำนวน 332,225 คน (ร้อยละ 61.60)
- วัยสูงอายุ (60 ปีเต็มขึ้นไป) จำนวน 59,571 คน (ร้อยละ 11.05)

3. โครงสร้างพื้นฐาน

3.1 ไฟฟ้า จากการสำรวจข้อมูล กชช. 2 ค ปี 2552 จังหวัดยโสธร จำนวน 16 หมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ไม่ครบทุกครัวเรือน เนื่องจากมีการสร้างบ้านในเขตห่างไกลชุมชน ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีเป้าหมายขยายให้ครบทุกครัวเรือน

3.2 ประปา จังหวัดยโสธรมีสำนักงานประปาภูมิภาค 5 แห่ง บริการในเขตเทศบาลและบริเวณใกล้เคียงในชุมชน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองยโสธร กุดชุม เลิงนกทา มหาชนะชัย และคำเขื่อนแก้ว ส่วนอำเภอที่เหลือ เป็นประปาของเทศบาลตำบล หรือใช้ระบบบิ่มน้ำบาดาล สำหรับ ในเขตชนบท จากการสำรวจข้อมูล กชช. 2 ค จำนวน 885 หมู่บ้าน จะเป็นระบบประปาหมู่บ้านหรือลักษณะประปาหมู่บ้าน เพื่อเป็นน้ำใช้ จำนวน 848 แห่ง และยังไม่มียระบบประปาหมู่บ้านหรือน้ำใช้เพียงพอทุกครัวเรือน มีจำนวน 37 หมู่บ้าน ในจำนวนนี้อาจมีหลายแห่งไม่สามารถทำการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านเพิ่มเติมได้อีกเพราะมีปัญหาปริมาณน้ำหรือน้ำไม่มีคุณภาพ จะต้องจัดหาแหล่งน้ำผิวดินมาเป็นน้ำดิบต่อไป

3.3 โทรศัพท์ จังหวัดยโสธร มีชุมสายโทรศัพท์ในทุกอำเภอ รวม 16 ชุมสาย มีหมายเลขให้เข้า 26,630 เลขหมาย มีผู้เช่า 18,943 เลขหมาย เป็นโทรศัพท์สาธารณะ 1,581 เลขหมาย

3.4 เส้นทางคมนาคม จังหวัดยโสธร มีเส้นทางคมนาคมโดยทางรถยนต์อย่างเดียว โครงข่ายถนนเข้าถึงทุกหมู่บ้าน โดยเส้นทางถนน เป็นทางหลวงแผ่นดิน 7 สาย ระยะทาง 320 กิโลเมตร ทางหลวงท้องถิ่น 245 สาย ระยะทาง 898 กิโลเมตร ผิวจราจรส่วนใหญ่เป็นทางลูกรัง และทางหลวงชนบท 22 สาย ระยะทาง 460 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยาง 411 กิโลเมตร และลูกรัง 49 กิโลเมตร สภาพถนนทางหลวงท้องถิ่นและทางหลวงชนบทดังกล่าวส่วนมากมีสภาพชำรุดเสียหาย เนื่องจากมีการใช้รถสัญจรและขนส่งสินค้าเกษตรมาก และมีงบประมาณไม่เพียงพอมาปรับปรุง ทำให้ไม่สะดวกและปลอดภัยในการสัญจรและการขนส่งสินค้าเกษตรของประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ

3.5 การสื่อสารคมนาคม

3.5.1 การไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการ 9 แห่ง

3.5.2 สถานีวิทยุกระจายเสียง มี 5 แห่ง

3.5.3 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์เสียงมวลชนโยธธ มีผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ส่วนกลาง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องประจำจังหวัด

3.5.4 จังหวัดโยธธ จัดทำ Web site เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลของจังหวัด โดย เรียกดูได้ที่ www.yasothon.go.th และประสานติดต่อข่าวสารราชการกับจังหวัดโยธธ ได้ที่ E – Mail

4. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

4.1 โครงสร้างเศรษฐกิจ ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัด ในปี 2551 โครงสร้างการผลิตตามมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)จังหวัด โยธธ จำนวน 16 สาขา มีมูลค่า 20,423 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวต่อปี (Per Capita GPP) 33,365 บาท ส่วนระดับประเทศเฉลี่ยต่อหัวต่อปี 60,058 บาท ถือว่า จังหวัดโยธธมีรายได้ต่ำมาก จัดเป็นลำดับที่ 13 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จาก 19 จังหวัด) และลำดับที่ 70 ของประเทศ (รวม กทม./76 จังหวัด) โดยสาขาการผลิตที่ทำรายได้มากที่สุด คือ สาขาการขายส่งการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีมูลค่า 4,764 ล้านบาท (ร้อยละ 23.32) รองลงมาเป็นสาขาการเกษตรกรรมฯ มีมูลค่า 4,414 ล้านบาท (ร้อยละ 21.61) สาขาการศึกษา 3,130 ล้านบาท (ร้อยละ 15.32) สาขาการผลิตอุตสาหกรรม 2,173 ล้านบาท (ร้อยละ 10.64) สาขาการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ 1,181 ล้านบาท (ร้อยละ 5.78) และสาขาการบริการด้านสุขภาพและงานสงเคราะห์ 1,056 ล้านบาท (ร้อยละ 5.17) ตามลำดับ

ตามข้อมูล จปฐ. ปี 2552 ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 42,818 บาท / คน / ปี มีครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 23,000 บาท / คน / ปี จำนวน 712 ครัวเรือน

การประกอบอาชีพ มีประชากรวัยแรงงาน (15-60 ปี) จำนวน 373,396 คน ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม รองลงไปเป็นอาชีพภาคอุตสาหกรรม ภาคพาณิชยกรรม ภาคขนส่งและภาคบริการตามลำดับ

4.2 ภาคการผลิตที่สำคัญของจังหวัด

4.2.1 ภาคการเกษตร

- จังหวัดมีพื้นที่การเกษตรกรรม (เพาะปลูกและปศุสัตว์ / ประมง) 1,623,649 ไร่

1) สาขาการผลิตพืช มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่เพาะปลูก ได้แก่

1.1) ข้าวนาปี พื้นที่เพาะปลูก 1,297,309 ไร่ และข้าวนาปรัง 50,447 ไร่ โดยข้าวที่ปลูกเป็นข้าวเจ้าธรรมดาและข้าวเจ้าหอมมะลิ มีพื้นที่ปลูก 813,792 ไร่ ข้าวเหนียว 483,517 ไร่ ผลผลิตข้าวเจ้าเฉลี่ย 414 ก.ก. / ไร่ ข้าวเหนียว 428 ก.ก. / ไร่ ซึ่งยังอยู่ในอัตราค่อนข้างต่ำ มีการปลูกข้าวหอมมะลิปลอดภัยและอินทรีย์ที่อำเภอภูซุ่ม อำเภอมหาชนะชัย และอำเภอค้อวัง ดำเนินการโดยกลุ่มเกษตรกรทำนาโนใต้ กลุ่มเกษตรกรทำนาปากเรือ และกลุ่มเกษตรกรธรรมชาติยั่งยืน ซึ่งจะส่งไปจำหน่ายต่างประเทศตามมาตรฐานที่ผู้สั่งซื้อกำหนด

1.2) มันสำปะหลัง พื้นที่เพาะปลูก 68,046 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 3,477 ก.ก./ไร่

- 1.3) ยางพาราพันธุ์ส่งเสริม พื้นที่เพาะปลูก 44,800 ไร่ และมีแนวโน้มนับปลูกเพิ่มขึ้น
- 1.4) อ้อยโรงงาน พื้นที่เพาะปลูก 29,272 ไร่
- 1.5) มะม่วง พื้นที่เพาะปลูก 10,263 ไร่
- 1.6) ถั่วลิสง พื้นที่เพาะปลูก 6,681 ไร่
- 1.7) ข้าวโพด พื้นที่เพาะปลูก 3,470 ไร่
- 1.8) แดงโม พื้นที่เพาะปลูก 2,807 ไร่
- 1.9) มะพร้าว พื้นที่เพาะปลูก 2,052 ไร่
- 1.10) กัญชาน้ำว่า พื้นที่เพาะปลูก 2,048 ไร่
- 1.11) พืชผักที่ปลูก เช่น พริกขี้หนู หอมแดง ผักบุ้งจีน กระบี่ประมาณ 7,131 ไร่

2) สาขาการผลิตด้านปศุสัตว์ มีสัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงเพื่อจำหน่าย ได้แก่

- 2.1) โคพื้นเมือง โคพันธุ์ โคลูกผสม จำนวน 168,064 ตัว จำนวนเกษตรกร 40,568 ราย ซึ่งจำนวนโคดังกล่าวในสังคมการเกษตรกรรม ถือว่ายังมีจำนวนน้อย
- 2.2) กระบือ จำนวน 25,659 ตัว จำนวนเกษตรกร 8,115 ราย ซึ่งจำนวนกระบือดังกล่าวถือว่าน้อยมาก
- 2.3) สุกร จำนวน 28,882 ตัว จำนวนเกษตรกร 2,272 ราย - การเลี้ยงโค กระบือ และสุกร เมื่อเทียบกับพื้นที่เกษตรกรรมแล้ว ยังมีการเลี้ยงกันน้อย
- 2.4) ไก่ - ไก่พื้นเมือง 924,444 ตัว จำนวนเกษตรกร 56,492 ราย - ไก่เนื้อ 220,526 ตัว จำนวนเกษตรกร 1,250 ราย - ไก่พื้นเมือง 30,087 ตัว จำนวนเกษตรกร 626 ราย
- 2.5) เป็ด - เป็ดเทศ 50,126 ตัว จำนวนเกษตรกร 5,986 ราย - เป็ดเนื้อ / เป็ดไข่ 116,536 ตัว จำนวนเกษตรกร 12,889 ราย
- 2.6) แพะ จำนวน 341 ตัว จำนวนเกษตรกร 69 ราย

3) สาขาการประมง

- 3.1) จับปลาจากแหล่งน้ำธรรมชาติต่อปี จำนวน 3,956 ตัน ปลาที่จับได้มาก ได้แก่ ปลาช่อน ปลาดุก ปลาหมอ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาไน ตามลำดับ เมื่อเทียบกับจำนวนแหล่งน้ำแล้ว ยังจับได้น้อย
- 3.2) การเพาะเลี้ยงปลา จับปลาได้ต่อปี จำนวน 701 ตัน ปลาที่เลี้ยงมาก ได้แก่ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาดุก ปลาไน ปลานวลจันทร์เทศ ตามลำดับ ในด้านข้อมูลกลุ่มเกษตรกร / สหกรณ์ ในปี 2551 มีกลุ่มเกษตรกร 63 กลุ่ม สมาชิก 12,319 ราย สหกรณ์ต่าง ๆ 72 สหกรณ์ สมาชิก 95,261 ราย 4.2.2 ภาคอุตสาหกรรม มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 235 โรงงาน เงินลงทุน 1,954,342,011 บาท จำนวนคนงาน 3,737 คน ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร , เครื่องจักรกลโลหะ , ขนส่ง , ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ , พลาสติก , โลหะ , อาหาร , เฟอร์นิเจอร์ ตามลำดับ สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนมีการผลิตหมอนขวานผ้าจิด การแกะสลัก จักสานไม้ไผ่ ทอผ้าไหม ทอพรหม โดยเฉพาะหมอนขวานผ้าจิดที่บ้านศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว ส่งไปจำหน่ายในเมืองใหญ่ และต่างประเทศ สร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตสินค้าจำนวนมาก

4.2.3 การค้าและบริการ และการท่องเที่ยว

1) ด้านการค้า

- การจดทะเบียนประกอบธุรกิจ มีผู้จดทะเบียนพาณิชย์ 366 ราย และนิติบุคคล 618 ราย การค้าของจังหวัดยโสธร โดยเฉพาะการค้าข้าว มีหนาแน่นที่ชุมชนเทศบาลเมืองยโสธร เทศบาลตำบลกุดชุมพภูมิพัฒนา เทศบาลตำบลเลิงนกทา เทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว สินค้าที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ หมอนขวานผ้าจิดแดงโม โดยในปี 2551 จังหวัดสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ 555,411,377 ล้านบาท

2) ด้านการบริการ

2.1) ด้านการเงิน มีธนาคารพาณิชย์ 11 แห่ง ปี 2551 เงินฝากกระแสรายวัน ฝากประจำ ฝากออมทรัพย์ 6,933 ล้านบาท เงินให้สินเชื่อ 8,140 ล้านบาท

2.2) ด้านสาธารณูปโภค มีบริการไฟฟ้าและประปาที่ดี ไปรษณีย์ภัณฑ์ขนส่งทางบก แต่ไม่มีสนามบินและรถไฟ

2.3) ด้านที่พักโรงแรม มีโรงแรม 38 แห่ง จำนวน 712 ห้องพัก

3) ด้านการท่องเที่ยว

3.1) แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดยโสธรมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอยู่ทางตอนเหนือและตอนกลางของจังหวัด เช่น ภูถ้ำพระ ภูทางเกวียน ภูหินปูน ถ้ำน้ำทวนและสวนสาธารณะพญาแถนในเขตเทศบาลเมืองยโสธร ห้วยกะหล่ำ ฝ่ายยโสธร สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีชื่อเสียง เช่น หมอนขวานผ้าจิด จักสานไม้ไผ่ การแกะสลัก ทอผ้าไหม ทอพรหม อยู่ทางตอนกลางของจังหวัด และแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมอยู่ทางตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด เช่น พระธาตุยโสธรหรือพระธาตุ พระอานนท์ธาตุก่องข้าวน้อย หอพระไตรวัดสระไตรนุรักษ์ ดงเมืองเตย พระธาตุกู่จาน วัดพระพุทธรบาท แต่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้มีจุดอ่อนคือ แต่ละแหล่งอยู่ห่างไกลกัน มีขนาดเล็กและไม่เด่นพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาแวะเที่ยวชม

3.2) งานประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์การท่องเที่ยว คือ งานประเพณีบั้งไฟ งานแห่มาลัย

3.3) ผู้มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยว ปี 2550 - จำนวนผู้มาเยี่ยมชม ประมาณ 239,797 คน โดยเป็นชาวไทย 236,726 คน ชาวต่างประเทศ 3,071 คน แยกเป็น

(1) จำนวนนักท่องเที่ยว (พักค้างคืน) ชาวไทย 151,821 คน ชาวต่างประเทศ 2,254 คน

(2) จำนวนนักท่องเที่ยว (ไม่พักค้างคืน) ชาวไทย 84,904 คน ชาวต่างประเทศ 817 คน

จำนวนนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างประเทศมีน้อยมาก โดยนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 411 บาท/คน/วัน ส่วนนักท่องเที่ยว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 215 บาท / คน /วัน

สรุปสถานการณ์ในด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน

จุดแข็ง ผลิตข้าวหอมมะลิจำนวนมากผลิตภัณฑ์ชุมชนหลากหลาย มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
เครือข่ายถนนเพียงพอ มีแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

จุดอ่อน ขาดน้ำเพื่อการเกษตรและมีพื้นที่ชลประทานน้อย ผลผลิตต่ำ ราคาของผลผลิตไม่แน่นอน
ปศุสัตว์ ประมงยังมีน้อย ถนนชำรุดหลายสาย พื้นที่บางแห่งประสบปัญหาอุทกภัย/ ภัยแล้งซ้ำซาก แหล่ง
ท่องเที่ยวมีขนาดเล็กแต่ละแหล่งตั้งอยู่ไกลกันและไม่โดดเด่น

5. สถานการณ์ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

5.1 การศึกษา จังหวัดยโสธร จัดการศึกษาทั้ง 2 รูปแบบ คือ การศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
จำแนกดังนี้

1) การศึกษาในโรงเรียนจัดเป็น 2 เขต เป็นระดับสามัญ 435 โรงเรียน ในระดับอาชีวศึกษา 7 แห่ง มี
วิทยาลัยชุมชน 1 แห่ง มหาวิทยาลัยสาขา 1 แห่ง โดยในระดับอาชีวะสามารถขยายสอนวิชาชีพในระดับ
ปริญญาตรีได้หลายสาขา สำหรับในระดับประถม มัธยม มีนักเรียน ทั้งหมด 86,857 คน ครู-อาจารย์
5,299 คน เทียบอัตรา ครู : นักเรียนเฉลี่ย 1 : 16.39 อัตราห้องเรียนต่อนักเรียน 1 : 20 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์
มาตรฐานสากล อัตราการเรียนต่อชั้น ม. 1 ร้อยละ 99.99 และอัตราเรียนต่อชั้น ม.4/ปวช. 1 ร้อยละ 93.03
ส่วนคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2550 มีหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน
ระดับประเทศ เนื่องจากมีปัญหา/ข้อจำกัดต่างๆ ทั้งฝ่ายบุคลากรภาครัฐ อุปกรณ์การเรียน สถานที่อาคารเรียน
ทรุดโทรม กระแสสังคมวัฒนธรรมให้เด็กขาดความสนใจการเรียน และฐานะเศรษฐกิจของฝ่ายผู้ปกครอง
ซึ่งจะต้องมีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาอย่างชัดเจน

2) การศึกษานอกโรงเรียน มีศูนย์การศึกษา ๙ อยู่ทุกอำเภอ จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็น
ระดับพื้นฐาน , พัฒนาอาชีพ จำนวน 16,642 คน จากการสำรวจกลุ่มวัยแรงงาน พบว่า ไม่เรียนต่อใน
ระดับสูงขึ้น 18,855 คน

5.2 ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน

- 1) วัด มีวัด 579 วัด สำนักสงฆ์ 215 แห่ง พระสงฆ์ 2,779 รูป มีผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99
- 2) โบสถ์คริสต์ 28 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง
- 3) วัฒนธรรมประเพณีแบบชาวอีสาน โดยมีงานประเพณีบั้งไฟเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดยโสธร
เป็นงานระดับนานาชาติ ในเขตเทศบาลเมืองยโสธร จัดในวันเสาร์-อาทิตย์ สัปดาห์ที่ 2 ของเดือนพฤษภาคม
ทุกปี งานแห่มาลัยจัดในช่วงวันมาฆบูชาของทุกปี
- 4) จังหวัดมีปราชญ์ชาวบ้านและมีภูมิปัญญาชาวบ้านหลากหลาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ (กลุ่มทำนาข้าว
อินทรีย์) สังคม วัฒนธรรมประเพณี สามารถช่วยถ่ายทอดการพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีได้
เป็นอย่างมาก

5.3 การสาธารณสุข จังหวัดยโสธร มีโรงพยาบาล 10 แห่ง จำแนกเป็น โรงพยาบาลระดับจังหวัด 1
แห่ง โรงพยาบาลชุมชนระดับอำเภอ 8 แห่ง รวมมีเตียง 650 เตียง และมีโรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง มีสถานี
อนามัย 112 แห่ง คลินิกทุกประเภท 65 แห่ง บุคลากรมีแพทย์ 78 คน ทันตแพทย์ 22 คน เภสัชกร 45 คน
พยาบาลวิชาชีพ 571 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 543 คน และเจ้าหน้าที่อื่นๆ 85 คน รวม 1,468 คน
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 10,449 คน เทียบอัตราแพทย์ : ประชากร เฉลี่ย 1 : 6,914 ,

ทันตแพทย์ : ประชากร เฉลี่ย 1 : 24,513 , เกษักร : ประชากร เฉลี่ย 1 : 11,984 , พยาบาลวิชาชีพ : ประชากร เฉลี่ย 1 : 944 ปี 2550 มีผู้ป่วยนอกในสาเหตุป่วย 21 โรค 1,622,520 ครั้ง ผู้ป่วยในสาเหตุป่วย 75 โรค 93,770 คน โรคที่เป็นสาเหตุการตายมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ มะเร็งทุกชนิด โรคหัวใจ อุบัติเหตุและการเป็นพิษ โรคเลือด วัณโรค ไตอักเสบ/ไตพิการ เบาหวาน และมีโรคสำคัญในพื้นที่ เช่น โรคไข้หวัดนกในคน โรคไข้เลือดออก ผู้ติดเชื้อ HIV / ผู้ป่วยเอดส์ สาเหตุการณเป็นโรคร้ายจำนวนมากส่วนหนึ่งมาจากประชาชนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมสุขภาพไม่ดี รวมทั้งช่วงปี 2552 มีการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่จากต่างประเทศเข้ามาและเมื่อเทียบจำนวนบุคลากรกับจำนวนประชากรและจำนวนผู้ป่วยแล้ว เห็นว่า บุคลากรทางสาธารณสุขโดยเฉพาะแพทย์ด้านต่าง ๆ มีน้อยมาก แนวทางจะต้องลดจำนวนผู้ป่วยโดยการรณรงค์ให้ความรู้ในการรักษาสุขภาพ ป้องกันโรคร้ายต่างๆ จะต้องมีการเน้นทางการเรียนการสอนในระดับมัธยมให้นักเรียนทุกคนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของโรคร้าย และนำไปขยายผลต่อผู้ปกครองและญาติ

5.4 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและยาเสพติด จังหวัดยโสธรมีการป้องกันการเกิดอาชญากรรมและการจำหน่าย / เสพยาเสพติดอย่างเข้มงวด แต่ก็เกิดขึ้นตามภาวะสังคมแต่มีไม่มาก อยู่ในอัตราที่ควบคุมได้โดยในการจับกุมผู้กระทำความผิดคืออาญาสำคัญ จังหวัดยโสธรโดยตำรวจภูธรจังหวัดสามารถจับกุมได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด เช่น กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ มีเกณฑ์ต้องจับกุมได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 45 ในปี 2551 จับได้ร้อยละ 85.71 กลุ่มที่ 2 คดีชีวิต ร่างกายและเพศ มีเกณฑ์ร้อยละ 60 แต่จับกุมได้ร้อยละ 84.97 ดังตารางการจับกุม ดังนี้

กลุ่มที่	กลุ่มประเภทความผิด	เกณฑ์จับได้ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ	ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551	
			เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ
1.	คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	45	6	6	9	8	7	6
2.	คดีชีวิต ร่างกายและเพศ	60	172	155	233	197	173	147
3.	คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	58	182	153	194	150	165	108
4.	คดีที่น่าสยดสยอง	-	66	39	130	61	98	66
5.	คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	-	2,222	4,422	1,770	3,707	1,341	2,588

ข้าราชการตำรวจ มีจำนวน 1,017 คน เทียบอัตราตำรวจ : ประชากร เฉลี่ย 1 : 525.60 อยู่ในอัตราต่ำ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกัน ฝ่ายปกครองจะต้องสนับสนุนการป้องกัน จะต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนระมัดระวังการเกิดอาชญากรรม / การแพร่ระบาดของยาเสพติด

5.5 แรงงาน

จังหวัดชัยภูมิมีประชากรวัยแรงงาน (15-60 ปี) จำนวน 373,396 คน อยู่ในภาคเกษตร อยู่ในภาคเกษตร ร้อยละ 60 และอยู่ในภาคเป็นผู้รับจ้างร้อยละ 21 ในแต่ละปีมีการอพยพแรงงานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ประมาณ 100,000 คนเศษ ซึ่งถือว่ามีจำนวนมาก เพื่อไปรับจ้างในเมืองใหญ่ แต่ในปลายปี 2551 ถึงต้นปี 2552 เกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจทั่วโลก ทำให้สถานประกอบการเลิกกิจการหรือไม่เลิกแต่ก็ลดจำนวนแรงงาน ทำให้เกิดการว่างงานเพิ่มขึ้น ผู้จบการศึกษาก็ไม่มีสถานประกอบการว่าจ้างจึงเกิดการว่างงานมากขึ้น ดังนั้น ในช่วงปี 2552-2554 จะมีการว่างงานจำนวนมาก จะต้องมาประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแรงงานมากแต่แรงงานส่วนมากยังขาดทักษะและวินัย เช่น เมื่อถึงงานเทศกาลใหญ่ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ มักจะกลับบ้านกันหมด

5.6 ภาระหนี้สิน (สนง.สถิติแห่งชาติสำรวจปี 2549)

มีจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้สินในระบบและนอกระบบ 108,700 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 78,766 บาท และจากข้อมูล จปฐ. ปี 2552 ที่สำรวจได้ 100,146 ครัวเรือน พบว่ามีรายรับจากบัญชีครัวเรือน 17,986 บาท ต่อคนต่อปี รายจ่ายจากบัญชีครัวเรือน 44,506 บาทต่อคนต่อปี หนี้สินจากบัญชีครัวเรือน 7,175 บาทต่อคนต่อปี และเงินออมจากบัญชีครัวเรือน 3,357 บาทต่อคนต่อปี จากตัวเลขดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีรายจ่ายมากและมีหนี้สิน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเพราะประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูง

ผลผลิตยังมีอัตราต่ำ การจำหน่ายผลผลิตได้ราคาต่ำ , ความฟุ่มเฟือยตามกระแสวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปเป็นวัตถุนิยมจากต่างประเทศ ไม่ทำบัญชีครัวเรือนเพื่อวิเคราะห์การใช้จ่ายฯ ซึ่งจะต้องแก้ไข ปัญหาเหล่านี้เป็นรูปธรรม

5.7 ภาวะสังคมความมั่นคงของมนุษย์ : ผู้ด้อยโอกาส

ตามแผนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของจังหวัด ได้สรุปว่า มีกลุ่มเป้าหมายที่พบว่ามีปัญหา ได้แก่ ปัญหาสตรี จำนวน 7,836 คน ปัญหาผู้สูงอายุ 5,907 คน ปัญหาครอบครัว 4,635 คน ปัญหาเด็ก 4,087 คน ปัญหาเยาวชน (ติดเหล้า บุหรี่ สารเสพติด) 3,511 คน มีคนพิการ 6,235 คน รวมทั้งมีผู้สูงอายุ จำนวน 59,571 คน หรือร้อยละ 11.05 ถือว่ามีจำนวนมากที่รัฐจะต้อง เข้าไปช่วยเหลือดูแล

5.8 คุณภาพชีวิตตามข้อมูล กชช. 2 ค และข้อมูล จปฐ. สภาพปัญหาคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน

จากการสำรวจข้อมูล กชช.2 ค ปี 2552 (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน) จำนวน 31 ตัวชี้วัด และตามข้อมูล จปฐ.ปี 2552 จำนวน 42 ตัวชี้วัด

สรุปสภาพปัญหาคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชนเป็นจำนวนหมู่บ้านและจำนวนครัวเรือน ดังนี้ 5.8.1 การสำรวจข้อมูล กชช. 2 ค ปี 2552 ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลการพัฒนาและสภาพปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับหมู่บ้าน ในจำนวน 885 หมู่บ้านที่สำรวจ มีจำนวน 31 ตัวชี้วัด พบว่าไม่มีหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (บ้านพัฒนาล่างหลัง) แต่อย่างไร (ตัวชี้วัดตกเกณฑ์ 11-31 ตัวชี้วัด) มีหมู่บ้านที่เร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 (บ้านพัฒนาปานกลาง) จำนวน 100 หมู่บ้าน (ตัวชี้วัดตกเกณฑ์ 6-10 ตัวชี้วัด) และหมู่บ้าน

เร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 (บ้านพัฒนาก้าวหน้า) จำนวน 785 หมู่บ้าน (ตัวชี้วัดตกเกณฑ์ 0-5 ตัวชี้วัด) โดยปัญหา (ตัวชี้วัด) ที่หมู่บ้านมีปัญหา / ตกเกณฑ์จำนวนมาก ได้แก่

- 1) ปัญหาด้านสุขภาพขาดการแข่งขันการกีฬา / ออกกำลังกาย จำนวน 402 หมู่บ้าน
- 2) ปัญหาการเรียนรู้อยู่โดยชุมชน จำนวน 370 หมู่บ้าน
- 3) ปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชน จำนวน 324 หมู่บ้าน
- 4) ปัญหาคุณภาพของดิน จำนวน 270 หมู่บ้าน
- 5) ปัญหาผลผลิตจากการทำเกษตรอื่น ๆ จำนวน 186 หมู่บ้าน
- 6) ปัญหาการได้รับการศึกษา (ต่อ) 184 หมู่บ้าน
- 7) ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 145 หมู่บ้าน ส่วนหมู่บ้านมีปัญหาน้ำกิน มีจำนวน 17 หมู่บ้าน และมีปัญหาน้ำใช้ มีจำนวน 18 หมู่บ้าน

5.8.2 การสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2552 ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลการพัฒนาและปัญหาคุณภาพชีวิตและ รายได้ของประชาชนในระดับครัวเรือน ในจำนวน 100,146 ครัวเรือน มีจำนวน 42 ตัวชี้วัด พบว่ามีตัวชี้วัดที่ตกเกณฑ์ จปฐ. 16 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่มีครัวเรือนตกเกณฑ์จำนวนมาก ได้แก่

- 1) ปัญหาครัวเรือนได้กินอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ จำนวน 4,758 ครัวเรือน
- 2) ปัญหาครัวเรือนไม่มีความรู้การใช้ยาอย่างถูกต้องเหมาะสม จำนวน 680 ครัวเรือน
- 3) ปัญหาคนในครัวเรือนติดสุรา จำนวน 564 ครัวเรือน
- 4) ปัญหาครัวเรือนถูกรบกวนจากมลพิษ จำนวน 267 ครัวเรือน สำหรับในเรื่องมีรายได้เฉลี่ยของ ประชาชน พบว่ามีรายได้เฉลี่ย 42,818 บาท ต่อคนต่อปี ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาท ต่อปี / คน มีจำนวน 99,434 ครัวเรือน หรือร้อยละ 99.29 ของจำนวนครัวเรือนที่สำรวจทั้งหมด และครัวเรือน ที่ตกเกณฑ์ (ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคนต่อปี) มีจำนวน 712 ครัวเรือน หรือร้อยละ 0.71 ส่วนครัวเรือนที่ไม่มี น้ำสะอาดดื่มเพียงพอตลอดปี จำนวน 84 ครัวเรือน และครัวเรือนที่ไม่มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี จำนวน 35 ครัวเรือน

สรุปสถานการณ์ในด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

จุดแข็ง มีสถานศึกษาเพียงพอ บุคลากรในพื้นที่มีภูมิปัญญาหลากหลาย สถานบริการสาธารณสุขมี เพียงพอ สังคมมีความสงบ มีแรงงานจำนวนมาก มีโครงสร้างพื้นฐานอำนวยความสะดวก มีน้ำกินน้ำใช้ เพียงพอ ส่วน

จุดอ่อน ประชาชนขาดการศึกษาต่อเนื่อง คุณภาพการศึกษาในระบบยัง ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ระดับประเทศ บุคลากรทางการแพทย์ / สาธารณสุขมีน้อย ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพอนามัยไม่ดี มีโรค สำคัญแพร่ระบาด คุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ จปฐ. ตกเกณฑ์หลายตัวชี้วัด มีครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคนต่อปี จำนวน 712 ครัวเรือน ประชาชนมีหนี้สินมาก มีการอพยพแรงงานมาก แรงงานขาด ทักษะและวินัย ปัญหาสตรีและเด็ก คนพิการ มีผู้สูงอายุมากขึ้นเป็นภาระต้องดูแล

7. ข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพื่อทราบความต้องการและศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน

จังหวัดได้แจ้งให้ทุกอำเภอประสานให้ทุกหมู่บ้าน / ชุมชน ทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยจัดชุดปฏิบัติการประจำตำบลไปประสานทุกหมู่บ้าน/ชุมชนดำเนินการทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ให้จัดทำประชาคมหมู่บ้าน / ชุมชน เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพื่อทบทวนความต้องการและศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน แล้วกำหนดตำแหน่งการพัฒนาหรือทิศทางการพัฒนาของหมู่บ้าน / ชุมชนจากนั้น ให้ทบทวนจัดทำเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ระบุปัญหาความต้องการ แนวทางแก้ไขและหน่วยดำเนินการ / งบประมาณ เพื่อเป็นเครื่องมือประสานหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอำเภอได้ประสานส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน /ชุมชนที่ประชาชนในหมู่บ้านได้ร่วมกันจัดทำ ต่อจากนั้นจังหวัดได้แจ้งให้อำเภอตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการแผนชุมชนจัดทำประชาคมบูรณาการแผนพัฒนาหมู่บ้าน / ชุมชน เป็นแผนชุมชนระดับตำบลแล้วกำหนดทิศทางการพัฒนาระดับตำบล แล้วให้อำเภอจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) เพื่อบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบลเป็นแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอส่งให้จังหวัด ซึ่งจังหวัดได้ประมวลปัญหาความต้องการจากแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอทุกอำเภอที่ได้บูรณาการมาจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยได้ปัญหาความต้องการและทิศทางการพัฒนา

7.1 ปัญหาความต้องการจากแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอทุกอำเภอ สรุปได้ดังนี้

- 1) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคขึ้นเงิน
- 2) การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านตำบลไม่สะดวก
- 3) การว่างงานตามฤดูกาลและการอพยพแรงงาน
- 4) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และมีสารพิษจากปุ๋ยเคมียาปราบศัตรูพืชตกค้าง
- 5) ผลผลิตการเกษตร เช่น ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง ยังอยู่ในอัตราก่อนข้างต่ำ
- 6) ขาดตลาดรองรับสินค้าที่ผลิตออกมา
- 7) แรงงานขาดทักษะในการประกอบอาชีพ
- 8) สังคมในหมู่บ้านชุมชนมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เป็นภาระที่ต้องดูแล
- 9) ทศนคติและค่านิยมของประชาชนในพื้นที่เปลี่ยนไปตามกระแสสังคมที่เป็นวัตถุนิยม

พุ่มเพื่อ

- 10) พื้นที่หลายแห่งประสบปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยซ้ำซาก
- 11) ประชาชนมีรายได้น้อย มีหนี้สิน
- 12) การบุกรุกป่า ถางป่า
- 13) มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในบางพื้นที่
- 14) สถาบันครอบครัวยังอ่อนแอ ปัญหาเด็กเยาวชน
- 15) แหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรมและขาดการพัฒนา

7.2 ทิศทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ ทุกอำเภอได้ประมวลปัญหาและความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยทิศทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอแต่ละอำเภอจะให้เป็นเมืองน่าอยู่ มีเศรษฐกิจสังคมคุณภาพชีวิตที่ดี เศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย การพัฒนาเกษตรปลอดภัยและมุ่งการเป็นเกษตรอินทรีย์

7.3 แผนงานโครงการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ ทุกอำเภอได้จัดทำโครงการ / งบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอจำนวนมาก เพื่อแก้ไขปัญหาโดยสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอำเภอ เพื่อให้จังหวัดจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุน

8. ข้อมูลนโยบายรัฐและยุทธศาสตร์การพัฒนาของระดับประเทศและภาคเพื่อเป็นกรอบการจัดทาแผนฯ

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดต้องพิจารณาจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน / แผนยุทธศาสตร์พัฒนาอำเภอ ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของจังหวัด สภาพปัญหา แนวโน้มความต้องการของตลาด และยุทธศาสตร์จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล / แผนการบริหารราชการแผ่นดินยุทธศาสตร์การจ้ดสรรงบประมาณของประเทศ ยุทธศาสตร์รายสาขา และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาค/ของกลุ่มจังหวัด สรุปได้ดังนี้

8.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ดังนี้

8.1.1 วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

8.1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

- 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทย สู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
- 2) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมเข้มแข็งของชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
- 3) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
- 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

8.2 แนวทางการพัฒนาตามนโยบายรัฐบาลและแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และยุทธศาสตร์การจ้ดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีดังนี้

นโยบายที่ 1 : นโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ ซึ่งในจังหวัดจะเน้นให้กระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ แก้ไขปัญหาการว่างงาน สร้างรายได้ / ลดรายจ่ายและพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก พัฒนาตลาด ลดค่าครองชีพของประชาชน

นโยบายที่ 2 : นโยบายความมั่นคงของรัฐ

นโยบายที่ 3 : นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต

นโยบายที่ 4 : นโยบายเศรษฐกิจ

นโยบายที่ 5 : นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ 6 : นโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม

นโยบายที่ 7 : นโยบายการค้าต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

นโยบายที่ 8 : นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

8.3 ยุทธศาสตร์รายสาขา

1) ยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร/ข้าวหอมมะลิปลอดภัยและอินทรีย์

2) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาก่อสร้าง

3) ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาความยากจนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

8.4 ประเด็นยุทธศาสตร์ (กลยุทธ์) จังหวัด /กลุ่มจังหวัดในการเสนอของบประมาณ ที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศ (สำนักงบประมาณ)

1) ยุทธศาสตร์การปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจพื้นฐาน เพื่อยกระดับรายได้ พัฒนาการค้า การท่องเที่ยวและบริการ

2) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต สร้างความมั่นคงของประชาชน ตลอดจนการ บำรุงศาสนาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

3) ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ป้องกันและควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสม

4) ยุทธศาสตร์การป้องกัน ปราบปรามและสร้างระบบการรักษาความมั่นคงของประเทศ

5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสารสนเทศและการบริหารจัดการ

8.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สศช. : สิงหาคม 2551)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : เพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : สร้างคนให้มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : สร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์

- ทิศทางการพัฒนากลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (สศช. : สิงหาคม 2551) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีศักยภาพการพัฒนาด้านการเกษตร ทั้งการผลิตข้าวหอมมะลิปลอดภัย สารพิษ ไม้ผล ไม้ยืนต้น การผลิตและแปรรูปปศุสัตว์ จำพวกอาหารแปรรูป และศักยภาพการพัฒนาให้

เป็นประตูการค้า และการท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งลาวและกัมพูชาในลักษณะหุ้นส่วนทางธุรกิจ และสามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์ผลิตและกระจายสินค้าของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงควรมีทิศทางการพัฒนา ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหา น้ำท่วม และขาดแคลนน้ำ และควรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิพร้อมปรับระบบสู่มาตรฐาน GAP

2. ควรสนับสนุนให้กลุ่มเป็นประตู (Gate Way) การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวตอนล่างของภาค เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะศูนย์บริการด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่เมืองชายแดน และด่านชายแดน

3. ควรให้ความสำคัญกับการสร้างงานและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยการปรับปรุงสภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกได้มาตรฐาน สะดวก สะอาด ปลอดภัย และจัด Loop เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของเพื่อนบ้าน

8.6 ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่ 2 (จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ) (คณะทำงานกลุ่มจังหวัด : สิงหาคม 2552)

8.6.1 **วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด** ๑ “ข้าวหอมมะลิเป็นเลิศ ยกระดับการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน”

8.6.2 **ประเด็นยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด** ๑ จัดลำดับความสำคัญแล้ว ดังนี้

- 1) พัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิสู่ความต้องการของตลาด
- 2) พัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐาน
- 3) บริหารจัดการและเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนครบวงจร

8.7 การเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อมและสถานการณ์เศรษฐกิจสังคมของโลกต่อการพัฒนาจังหวัด

สถานะแวดล้อมของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าใหม่ ๆ ที่ไร้พรมแดนการเปิดให้มีการค้าเสรี ภาวะน้ำมันแพงส่งผลให้หลายประเทศที่มีพื้นที่การเกษตร มีการแสวงหาแหล่งพลังงานใหม่ทดแทน เช่น การผลิตไบโอดีเซลจากพืชต่าง ๆ ชนิดพืชที่เป็นพืชพลังงานต้องปลูกพืชนี้เพื่อผลิตแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน ปัญหาก็คือ จะแย่งพื้นที่ปลูกพืชอาหารหรือปลูกป่าเพื่อไปปลูกพืชพลังงานทดแทน ฯลฯ การที่อาหารทั่วโลก โดยเฉพาะข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักหรือเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นอาหารต่าง ๆ จะมียาคาสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน ๑ การประกอบอาชีพอุตสาหกรรม / การใช้พลังงานเพิ่มขึ้น การมียานพาหนะต่าง ๆ มาก ทำให้อากาศเป็นพิษและมีการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อครอบครองเป็นพื้นที่เพาะปลูกหรือตัดไม้ไปจำหน่าย ทำให้ประสพภาวะ โลกร้อน เกิดปัญหาธรรมชาติต่าง ๆ ตามมา การที่ประชากรโลกมีการศึกษาที่ดีมีการสาธารณสุขที่ดี มีการคุมกำเนิดที่ได้ผล ทำให้

โครงสร้างประชากรโลกและของประเทศไทยเข้าสู่สังคมกำลังแรงงานในอนาคตน้อยลง แต่มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นภาระที่รัฐจะต้องจัดสรรเงินและกำลังคนดูแลผู้สูงอายุ จากสภาพปัญหาข้อจำกัดและจุดเด่นของจังหวัดประกอบกับการเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อมของโลกดังกล่าว จะทำให้มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อการพัฒนาจังหวัด

8.8 การทำเกษตรอินทรีย์และพืชพลังงาน : ประเด็นท้าทายทิศทางการพัฒนาจังหวัด จังหวัดยโสธรพิจารณาเห็นว่า การพัฒนาอาชีพโดยการผลิตสินค้าที่เป็นความต้องการของตลาดโลก เช่น การทำเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ การทำเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิและการปลูกพืชที่แปรรูปเป็นพลังงานเชื้อเพลิงทดแทนเป็นความท้าทาย ทิศทางการพัฒนาจังหวัด โดยมีหลักการและเหตุผล ดังนี้

1) จังหวัดยโสธรมีศักยภาพการผลิตในภาคการเกษตรสูง คือมีพื้นที่ทำเกษตรจำนวนมากถึง 1.6 ล้านไร่ และกำลังแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร มีการทำการเกษตรทั้ง 3 สาขา คือ กสิกรรม ปศุสัตว์ และประมง อย่างไรก็ตามยังมีพื้นที่บางส่วนมีกิจกรรมการผลิตและการลงทุนน้อย เนื่องจากมีจุดอ่อนด้านการขนส่ง และสินค้าอุตสาหกรรมประเภทแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจำพวกอาหาร ยังเป็นการแปรรูปอย่างง่าย โดยใช้เทคโนโลยีต่ำ และไม่มี ความหลากหลาย ส่วนสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) แม้จะมีมากแต่ยังขาดคุณภาพและมาตรฐาน

2) กระแสที่ทั่วโลกกำลังตื่นตัวและระวังเรื่องสุขภาพอนามัย จะส่งผลให้ผลผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นผลผลิตแบบเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ และเกษตรอินทรีย์ (Organic Farming) มีอนาคตดี เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่ำ (ผลิตปุ๋ยอินทรีย์เอง) และเป็นที่ต้องการของตลาดโลกสามารถขายได้ราคาดี ถือเป็นกำไรได้ 2 ต่อ นอกจากนี้ การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ยังเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ หลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์การใช้พืชหรือสัตว์ที่เกิดจากการติดต่อทางพันธุกรรม รวมถึงมีการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการผลิต ซึ่งจะเป็นการปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมถึงเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมลดการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาสูงอีกด้วย แต่เนื่องจากเกษตรกรเคยชินกับการใช้สารเคมีเพราะได้ผลเร็ว จึงต้องปรับทัศนคติเกษตรกรให้เห็นผลดีในการทำเกษตรอินทรีย์โดยต้องใช้เวลาพอสมควร และในขณะเดียวกันในด้านการตลาดต่างประเทศ ในบางชนิดสินค้าเกษตรอินทรีย์ต้องมีมาตรฐานตรงกับผู้ซื้อและอาจประสบปัญหา นโยบายกีดกันทางการค้าหรือคู่แข่งทางการค้าของต่างประเทศได้ เพราะเป็นเรื่องผลประโยชน์ของชาติตน รวมทั้งปัญหาน้ำมันเชื้อเพลิงยังมีราคาสูงและอาจจะมีราคาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรอาจหันไปปลูกพืชที่แปรรูปเป็นพลังงาน เช่น สบู่ดำ หรือนำพืชที่ปลูกเพื่อแปรรูปเป็นอาหาร เช่น น้ำมันปาล์ม มันสำปะหลัง อ้อย ไปผลิตเป็นพลังงานเชื้อเพลิงทดแทนเพราะได้ราคาสูงกว่า อาจหันไปปลูกพืชที่ให้พลังงานกันมากขึ้น ซึ่งรัฐและจังหวัดยโสธรต้องพิจารณาตามศักยภาพของพื้นที่และราคาผลผลิตที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการทำเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ / เกษตรอินทรีย์ และพืชที่แปรรูปเป็นพลังงานเชื้อเพลิงในพื้นที่ที่จัดโซนไว้เหมาะสม เพราะการทำเกษตรอินทรีย์เป็นการรักษาสภาพแวดล้อม ลดต้นทุนการผลิต ผู้ผลิต / ผู้บริโภคมีความปลอดภัย จำหน่าย

ได้ราคาดี ในขณะที่เดียวกันการปลูกพืชเพื่อเป็นพลังงานเชื้อเพลิงเป็นที่ต้องการของตลาด ผู้ผลิตสามารถ
จำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูง แต่ต้องมีการคาดการณ์ในช่วงเวลาที่ผลผลิตออกมาจำหน่ายว่าราคาจะสูง
หรือไม่ด้วย